

Sygn. akt I CSK 1174/22

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczak

w sprawie z powództwa R. G.

przeciwko M. Ż.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 lipca 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 12 października 2020 r., sygn. akt V ACa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 4050
(cztery tysiące pięćdziesiąt 00/100) złotych tytułem kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w

zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

W złożonej skardze kasacyjnej skarżący M. Ż. powołał się na rozbieżności w orzecznictwie dotyczące sposobu obliczania wartości udziału spadkowego stanowiącego podstawę określenia wysokości zachowku (art. 991 k.c.) i zakresu związania sądu cywilnego ustaleniami faktycznymi przyjętymi za podstawę orzekania w innej sprawie cywilnej.

Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa, powołanie się na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa lub zespół tych przepisów, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo jego niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w judykaturze w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, niepubl. i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, niepubl.). Nie jest zatem wystarczające wskazanie, że wyrażony w zaskarżonym orzeczeniu pogląd prawny odbiega od poglądu wyrażonego przez sąd powszechny lub Sąd Najwyższy w innej sprawie. Rozbieżności, o których mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., nie polegają także na występowaniu incydentalnych rozstrzygnięć, które odbiegają od akceptowanej w nauce i judykaturze linii orzeczniczej. Konieczne jest natomiast wykazanie, że w orzecznictwie, na kanwie identycznych lub podobnych stanów faktycznych, kształtują się odmienne warianty interpretacyjne konkretnego przepisu prawa, co zagraża jednolitości orzecznictwa sądowego w ogólniejszym wymiarze.

Kwestia sposobu obliczania wartości udziału spadkowego na potrzeby ustalenia wysokości zachowku była wielokrotnie podejmowana w judykaturze, w której wskazuje się konsekwentnie, że uwzględnieniu w tej mierze podlega wartość spadku według cen z daty orzekania (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu

Najwyższego z dnia 26 marca 1985 r., III CZP 75/84 (zasada prawna), OSNCP 1985, nr 10, poz. 147, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 1985 r., III CZP 69/84, OSNCP 1986, nr 3, poz. 24, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2005 r., I CK 765/04, niepubl., z dnia 4 lipca 2012 r., I CSK 599/11, niepubl., z dnia 13 czerwca 2013 r., V CSK 385/12, niepubl., z dnia 2 lutego 2017 r., I CSK 260/16, niepubl.). We wniosku nie wskazano rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego, które [...] z dnia 28 grudnia 2012 r., I ACa [...], niepubl., nie może w tym kontekście dowodzić istnienia rzeczywistych rozbieżności w orzecznictwie we wcześniej przedstawionym znaczeniu. Skarżący nie dostrzegł ponadto, że wyrok ten został uchylony wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2014 r., V CSK 209/13, niepubl., w którym wskazano, że w ocenie Sądu Najwyższego nie istnieją przekonujące powody uzasadniające odejście od ugruntowanego poglądu, zgodnie z którym obliczanie zachowku następuje na podstawie wartości spadku, ustalonej według cen z daty orzekania o roszczeniu z tego tytułu.

Skarżący nie wykazał również istnienia rzeczywistych rozbieżności w orzecznictwie w zakresie związania ustaleniami faktycznymi poczynionymi przez sąd w innej sprawie. W licznych rozstrzygnięciach Sąd Najwyższy zwracał uwagę, że z mocy wiążącej (art. 365 w związku z art. 366 k.p.c.) korzysta rozstrzygnięcie o żądaniu, nie partycypują w niej natomiast decyzje co do kwestii prejudycjalnych badanych „po drodze” do wydania orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie. Jeżeli nawet granice te są ujmowane niekiedy szerzej, skarżący nie wykazał, aby odmienności te odnosiły się do ustaleń faktycznych poczynionych w uzasadnieniu orzeczenia wydanego w innej sprawie (por. np. w nowszym orzecznictwie wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2017 r., V CSK 164/16, niepubl. i z dnia 29 września 2017 r., V CSK 10/17, niepubl. oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2018 r., II CSK 124/17, niepubl. i wskazane tam dalsze orzecznictwo). W tym stanie rzeczy powołane w skardze kasacyjnej incydentalne rozstrzygnięcia sądów powszechnych nie świadczą o istnieniu rozbieżności w orzecznictwie, mogą natomiast podlegać – w zależności od inicjatywy stron i układu procesowego, w którym zostały wydane – kontroli kasacyjnej ze strony Sądu Najwyższego.

Należało tym samym odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 i art. 98 § 1 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[as]